

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> Retouradres Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Mevrouw drs. C.J. Schouten
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie

Uw referentie

Datum 6 april 2023
Betreft Tijdelijk besluit eenmalig bedrag ouderen van Surinaamse herkomst

Geachte mevrouw Schouten,

Op 20 maart 2023 is het *Besluit houdende de toekenning van een eenmalig bedrag aan ouderen van Surinaamse herkomst (Tijdelijk besluit eenmalig bedrag ouderen van Surinaamse herkomst)* voor advies aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) toegezonden. De adviestermijn van ATR verloopt op 17 april 2023.

Context

Ouderen die tussen 1957 en 1975 in Suriname in woonden en vóór de onafhankelijkheid naar Nederland zijn gekomen, hebben gedurende de periode dat zij in Suriname woonden geen AOW opgebouwd. Zij waren volgens de systematiek van de AOW namelijk niet-ingezetenen. Niet-ingezetenen zijn niet verzekerd binnen het stelsel van de AOW. De Surinaamse gemeenschap ervaart het feit dat zij geen AOW hebben opgebouwd als een onrecht. Zij vraagt al lange tijd om compensatie voor de onvolledige AOW-opbouw. Compensatie is tot op heden niet verstrekt, omdat een juridische verplichting hiervoor ontbreekt en binnen het AOW-stelsel het niet mogelijk is gerichte compensatie te geven zonder te tornen aan de basisprincipes van het stelsel.

De Tweede Kamer heeft het kabinet in het najaar van 2020 in een motie verzocht om na te gaan of er een juridische grondslag gevonden kan worden die het mogelijk maakt Surinaamse Nederlanders te compenseren voor de onvolledige AOW-opbouw.¹ Een commissie onder leiding van mevrouw Sylvester heeft op 1 juli 2021 haar bevindingen gepubliceerd.² De commissie concludeert dat sprake is van een unieke combinatie van omstandigheden en kenmerken die ten grondslag liggen aan de onvolledige AOW-opbouw. Het advies van de commissie is om met het oog op de erkenning en herkenning van de bijzondere situatie eenmalig en belastingvrij een bedrag te verstrekken. De risico's van deze onverplichte tegemoetkoming zijn volgens de commissie klein, omdat specifieke omstandigheden en kenmerken de reden zijn voor de tegemoetkoming.

¹ Zie [Kamerstuk 29389, nr. 103 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#).

² Zie [Onvolledige opbouw AOW: Naar een onverplichte tegemoetkoming voor ouderen van Surinaamse herkomst | Rapport | Rijksoverheid.nl](#).

Inhoud van het voorstel

Dit voorstel verstrekt als gebaar van erkenning een eenmalig symbolisch bedrag aan ouderen met een Surinaamse herkomst. De doelgroep is de groep ouderen die tussen 1957 en 1975 in Suriname woonden en vóór de onafhankelijkheid naar Nederland zijn gekomen. Op het moment dat zij naar Nederland kwamen moesten zij minimaal 18 jaar oud zijn. Tot slot moeten de ouderen minimaal 25 jaar in Nederland hebben gewoond. De hoogte van het bedrag is 5.000 euro.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. *Nut en noodzaak*

De noodzaak tot het treffen van maatregelen in meer algemene zin is onderbouwd met het rapport van de commissie Sylvester. Het nut van het voorstel is helder: door een eenmalig bedrag te verstrekken is het mogelijk een gebaar van erkenning te geven. Het college heeft geen opmerkingen bij nut en noodzaak.

2. *Minder belastende alternatieven*

De overheid hanteert als uitgangspunt dat gegevens eenmalig worden uitgevraagd en meervoudig worden gebruikt.³ Het college constateert dat het voorstel dit uitgangspunt niet hanteert. Om in aanmerking te komen voor het eenmalige bedrag moeten ouderen namelijk een aanvraag indienen. Het ministerie verwacht 24.000 aanvragen. De aanvraag is voor ten minste 95% van de doelgroep niet nodig, omdat de overheid voor dit deel van de doelgroep al beschikt over de benodigde informatie om het eenmalige bedrag ambtshalve vast te stellen. Ambtshalve vaststellen voorkomt bovendien 193.800 euro aan onnodige regeldruk en mogelijk niet-gebruik.

2.1 Het college adviseert het eenmalige bedrag waar mogelijk ambtshalve te verstrekken.

3. *Werkbaarheid*

Het college acht de handelingen die mensen moeten verrichten om een aanvraag in te dienen, op zich goed te doen (werkbaar) maar strikt genomen onnodig (zie onder toetsvraag 2). Het college acht het verder van belang dat de doelgroep betrokken is bij de totstandkoming van het voorstel. Het constateert dat in het verleden met de Surinaamse gemeenschap is gesproken over compensatie. Daarbij lijken de vormgeving van de regeling (incl. aanvraagprocedure) en de hoogte van het bedrag echter niet aan de orde te zijn geweest.

³ Aanwijzing 5.31 (Aansluiten bij definities basisregistraties).

3.1 Het college adviseert de Surinaamse gemeenschap alsnog te raadplegen over de vormgeving van de regeling, zodat rekening gehouden kan worden met de vragen en suggesties van de Surinaamse gemeenschap.

4. Gevolgen regeldruk

Ouderen moeten een aanvraag indienen om het eenmalige bedrag te ontvangen. Het ministerie verwacht 24.000 aanvragen. De totale regeldrukgevolgen van de aanvraagfase zijn geraamd op 234.600 euro. Hoewel de regeldrukgevolgen van de aanvraag volledig en juist in kaart zijn gebracht, is de meerwaarde van een aanvraag in zo'n 95% van de gevallen niet duidelijk. Het college heeft hier een opmerking over gemaakt bij minder belastende alternatieven. Een andere tekortkoming is dat de regeldrukgevolgen uit bezwaarschriften ontbreken. De regeldrukparagraaf heeft op dit punt een aanvulling.

4.1 Het college adviseert de regeldruk uit bezwaarschriften in beeld te brengen, conform Rijksbrede systematiek.

Dictum

De noodzaak van het voorstel is onderbouwd met het rapport van de commissie Sylvester. Het nut van de maatregel is ook duidelijk. Het college ziet wel een mogelijkheid om onnodige regeldruk te voorkomen. Verder is het raadzaam om de doelgroep te raadplegen over de vormgeving van de maatregel. De regeldrukgevolgen van bezwaarschriften moeten nog in beeld worden gebracht. Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van dit voorstel:

Het besluit niet vaststellen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden.

Het dictum velt geen oordeel over de (politieke) wens om een eenmalig bedrag te verstrekken aan ouderen met een Surinaamse herkomst. Het dictum ziet op het feit dat het voorstel onnodige regeldrukgevolgen heeft en de doelgroep niet is geraadpleegd over de vormgeving van de maatregel.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Het verneemt graag van u op welke wijze u met onze adviespunten rekening houdt. Verder verzoekt het u om een eventuele wijziging van het voorstel voor te leggen aan het college, opdat wij kunnen beoordelen of een aanvullende zienswijze noodzakelijk is.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

Secretaris